

RP 116/2017 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om elev- och studerandevård

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om elev- och studerandevård ändras på grund av den nya lagen om yrkesutbildning som träder i kraft den 1 januari 2018.

Lagen om elev- och studerandevård ändras så att rätten till i den ansedda psykolog- och kuratorstjänster utvidgas till att gälla alla studerande som avlägger en yrkesinriktad grundexamen och studerande inom handledande utbildning. Enligt den nya lagen om yrkesutbildning har utbildningsanordnaren inte längre någon lagstadgad skyldighet att utarbeta en formbunden läroplan. Därför föreslås det att bestämmelserna i lagen om elev- och studerandevård ändras så att det i fråga om yrkesutbildningen inte längre hänvisas till en läroplan. Dessutom föreslås att bestämmelserna ändras så att de motsvarar terminologin i lagen om yrkesutbildning.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2018.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning	3
1.2 Bedömning av nuläget	4
2 MÅLSÄTTNING, ALTERNATIV FÖR GENOMFÖRANDET OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	5
2.1 Målsättning	5
2.2 Alternativ för genomförandet.....	5
2.3 De viktigaste förslagen.....	6
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	7
3.1 Ekonomiska konsekvenser.....	7
3.2 Samhälleliga konsekvenser och konsekvenser för den studerandes ställning.....	8
3.3 Konsekvenser för myndigheterna	8
4 BEREDNINGEN AV ÄRENDET	8
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	8
DETALJMOTIVERING	9
1 LAGFÖRSLAG	9
2 IKRAFTTRÄDANDE	10
LAGFÖRSLAG	11
Lag om ändring av lagen om elev- och studerandevård.....	11
BILAGA	14
PARALLELLTEXT	14
Lag om ändring av lagen om elev- och studerandevård.....	14

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning

Bestämmelserna i 1 § i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) gäller lagens tillämpningsområde. Enligt paragrafen föreskrivs det i lagen om elev- och studerandevård om den rätt till elevhälsa som gäller för eleverna inom den undervisning och utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) och för de studerande inom den utbildning som avses i gymnasielagen (629/1998) samt för de studerande inom utbildning som avses i lagen om yrkesutbildning (630/1998). Lagen om elev- och studerandevård tillämpas inte på privatstuderande som avses i 27 § 4 mom. i lagen om yrkesutbildning, studerande inom utbildning som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) eller studerande inom läroavtalsutbildning som avses i 17 § i lagen om yrkesutbildning, om den utbildning som ordnas som läroavtalsutbildning är utbildning som förbereder för fristående examen eller tilläggsutbildning som inte leder till examen.

I 2 § föreskrivs det om lagens syfte. Syftet med lagen är bland annat att främja studerandenas lärande, hälsa och välbefinnande samt att främja en välmående, sund och trygg läroanstalt och studiemiljö. Syftet med lagen är att säkerställa tidigt stöd för dem som behöver det och att trygga jämlik tillgång till elevhälsotjänsterna. Enligt lagens 3 § ska studerandevården främst vara förebyggande elevhälsa med generell inriktning som stöder hela läroanstalten. Därtill har de studerande rätt till individuellt inriktad elevhälsa. I enlighet med 3 § 3 mom. i lagen om elev- och studerandevård omfattar studerandevården elevhälsa i enlighet med en läroplan som godkänts av utbildningsanordnaren samt elevhälsotjänster, vilka är psykolog- och kurators-tjänster samt skol- och studerandehälsovårdstjänster.

Enligt 6 § i lagen om elev- och studerandevård avses med elevhälsa i enlighet med en läroplan verksamhet för att stödja det generella och det individuella välbefinnandet samt uppkomsten av en sund och trygg inlärningsmiljö, främja den psykiska hälsan och förebygga marginalisering samt främja välbefinnandet inom läroanstalterna. Med hjälp av elevhälsa i enlighet med en läroplan kan man stödja inläring samt i ett så tidigt skede som möjligt identifiera, lindra och förebygga hinder för inläring, inlärningssvårigheter och andra studierelaterade problem. Närmare bestämmelser om undervisningen och stödinsatser för inläringen ingår i utbildningslagarna och de grunder för läroplanerna som upprättats på grundval av dem. Enligt 9 § 2 mom. svarar den kommun där läroanstalten ligger för ordnandet av psykolog- och kurators-tjänster.

I 10 § 1 mom. i lagen om elev- och studerandevård finns bestämmelser om social- och hälsovårdstjänster som ordnas för att stödja undervisningen och utbildningen i specialläroanstalter. Trots vad som föreskrivs i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) får en i 7 och 8 § i lagen om grundläggande utbildning avsedd utbildningsanordnare som har till uppgift att ordna utbildning för barn med de svåraste funktionsnedsättningarna och en i 20 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning avsedd utbildningsanordnare ordna hälso- och sjukvårdstjänster för sina studerande för att stödja undervisningen och utbildningen. Utbildningsanordnaren ska lämna regionförvaltningsverket en anmälan som innehåller de uppgifter som avses i 4 § i lagen om privat hälso- och sjukvård. För verksamheten svarar en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som utsetts av utbildningsanordnaren och som ska vara godkänd av den tillsynsmyndighet som avses i 4 § i lagen om elev- och studerandevård. Utöver vad som föreskrivs i den paragrafen har de studerande vid de läroanstalter som avses i 1 mom. rätt till elevhälsa en-

ligt lagen om elev- och studerandevård. Enligt 20 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning kan undervisnings- och kulturministeriet med stöd av 9 § bestämma att utbildningsanordnaren ska ha en särskild utbildningsuppgift att sköta ordnandet av specialundervisning och utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv samt utvecklings-, handlednings- och stöd- uppgifter i anknytning till specialundervisningen.

Enligt 24 § 1 mom. i lagen om elev- och studerandevård fattas beslut om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten och för elevhälsan och om målen för den elevhälsa som hör till undervisningsväsendet som en del av grunderna för läroplanen eller i någon annan föreskrift i enlighet med det som föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning, i gymnasielagen och i lagen om yrkesutbildning. Enligt 26 § 3 mom. i lagen om elev- och studerandevård har Regionförvaltningsverket rätt att på eget initiativ pröva huruvida en utbildningsanordnare har ordnat den i 6 § avsedda elevhälsan så att den är förenlig med den lagen.

Enligt 37 a § i lagen om grundläggande yrkesutbildning föreskrivs det i lagen om elev- och studerandevård om den rätt till elevhälsa som gäller för studerande inom sådan utbildning som avses i lagen om yrkesutbildning. I lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning föreskrivs om studerandevård i 16 a §. Enligt 1 mom. avses med studerandevård främjande och upprätthållande av studerandenas studieframgång, goda psykiska och fysiska hälsa och sociala välbefinnande samt verksamhet som gynnar förutsättningarna för dem. Bestämmelser om studerandehälsovård finns i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010).

1.2 Bedömning av nuläget

Det är nödvändigt att ändra lagen om elev- och studerandevård på grund av den nya lagen om yrkesutbildning som träder i kraft den 1 januari 2018. Genom den nya lagen om yrkesutbildning upphävs lagen om grundläggande yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Bestämmelserna om yrkesutbildningen samlas i en enda lag. I dagens läge kan studerande som avlägger samma examen inom utbildning som anordnas av samma utbildningsanordnare vara i olika ställning jämfört med varandra när studiesociala förmåner beviljas beroende på om utbildningen ordnas med stöd av lagen om grundläggande yrkesutbildning eller lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Studerande inom utbildning som har ordnats med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning har inte omfattats av de tjänster som avses i lagen om elev- och studerandevård. För en studerande som avlägger grundläggande yrkesexamen har rätten till tjänster enligt lagen om elev- och studerandevård bestämts utifrån om studeranden avlägger examen som en grundläggande yrkesutbildning eller som utbildning för en fristående examen. I och med den nya lagen om yrkesutbildning är det nödvändigt att förenhetliga tillämpningsområdet för lagen om elev- och studerandevård.

Reformen av social- och hälsovårdstjänsterna, som är under beredning när denna proposition lämnas, kan medföra ändringar i lagen om elev- och studerandevård. När riksdagen har godkänt lagförslaget om social- och hälsovårdsreformen kommer man att göra en separat bedömning av behovet av ändringar. Den nu aktuella regeringspropositionen om ändring av lagen om elev- och studerandevård har utarbetats utifrån gällande lagstiftning.

2 Målsättning, alternativ för genomförandet och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Det är nödvändigt att ändra lagen om elev- och studerandevård på grund av den nya lagen om yrkesutbildning som träder i kraft den 1 januari 2018. Genom den nya lagen om yrkesutbildning upphävs lagen om grundläggande yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Bestämmelserna som gäller yrkesutbildning samlas i en enda lag och ansvaret för en del av arbetskraftsutbildningen flyttas över till undervisnings- och kulturministeriet. Som yrkesinriktade examina avläggs på motsvarande sätt som i nuläget yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina. Samtliga yrkesexamina är kompetensbaserade och när det gäller avläggandet av examina övergår man till ett sätt att avlägga examen. När det gäller bedömningen av kunnandet övergår man till ett enda sätt att avlägga examen som grundar sig på yrkesprov och som är oberoende av sättet som kunnandet förvärvats på. I och med att man övergår till ett sätt att avlägga examen är det inte längre möjligt att definiera tillämpningen av lagen om elev- och studerandevård på basis av den lagstiftning som tillämpas och på basis av sättet att avlägga examen. Därför måste man på nytt definiera vilka studerande som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om elev- och studerandevård.

Enligt den nya lagen om yrkesutbildning utarbetas i och med reformen inte längre någon läroplan och i detta avseende måste man därför ändra den terminologi som används i lagen om elev- och studerandevård.

2.2 Alternativ för genomförandet

Ett alternativ är att utvidga elev- och studerandevården till att omfatta alla studerande inom yrkesutbildningen. Då har också alla studerande inom sådan utbildning som avses i den gällande lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning rätt till sådana tjänster som avses i lagen om elev- och studerandevård. Antalet studerande inom utbildning som avses i den nya lagen om yrkesutbildning ska då årligen uppgå till sammanlagt ca 250 000, om antalet studerande inom yrkesutbildningen motsvarar antalet studerande inom sådan utbildning som avses i de nuvarande lagarna om grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad vuxenutbildning. Antalet studerande inom grundläggande yrkesutbildning och handledande utbildning enligt tillämpningsområdet för den gällande lagen om elev- och studerandevård uppgick år 2014 till sammanlagt ca 130 000.

Elev- och studerandevårdstjänsternas målgrupp kan också definieras på så sätt att tjänsterna riktas till alla studerande inom examensutbildning och handledande utbildningar. Antalet studerande som omfattas av tjänsterna beräknas öka från nuvarande dryga 130 000 till över 240 000. Nya målgrupper som omfattas av studerandevårdens psykolog- och kurator-tjänster utgörs av studerande som i nuläget avlägger yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen som fristående examen. Studerande inom annan yrkesutbildning omfattas inte av tjänsterna inom studerandevården. När målgruppen definieras på det sätt som beskrivs ovan ökar behovet av psykologer och kuratorer inom studerandevården. Detta ökar kostnaderna för studerandevården med uppskattningsvis 13 miljoner euro jämfört med nuläget.

Utvidgandet av lagen om elev- och studerandevård till att omfatta alla studerande inom yrkesutbildning eller alla studerande inom examensutbildning innebär sålunda en betydande ökning av antalet studerande som är berättigade till tjänsterna samt en betydande kostnadsökning. En stor del av studerandena inom sådan utbildning som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning är vuxna och i arbete och sålunda berättigade också till företagshälsovård. Syftet med

RP 116/2017 rd

lagen om elev- och studerandevård motsvarar inte de vuxna förvärvsarbetsande studerandenas behov och därför är det motiverat att lagens tillämpningsområde avgränsas strängare.

Ett annat alternativ är att studerande som avlägger grundläggande yrkesexamen eller en del av en sådan och studerande inom handläggande utbildning får tillgång till elev- och studerandevårdens psykolog- och kuratorstjänster. Antalet personer i målgruppen som omfattas av tjänsterna uppskattas då öka med ca 50 000 jämfört med nuläget. Detta ökar kostnaderna för studerandevården med ca 5 miljoner euro. Studerande inom den yrkesinriktade grundutbildningen utgörs i regel av unga studerande som har avslutat sin grundskoleutbildning, och en del av dem behöver stöd under studietiden. Vuxna som ansöker om att avlägga en grundexamen kan ha avbrutit sin tidigare utbildning, och en lång tid kan ha förflutit sedan de tidigare studierna. De kan ha tidigare oupptäckta inlärningssvårigheter och andra svårigheter med att slutföra studierna. Stöd av en kurator och en psykolog under studietiden främjar slutförandet av studierna och sysselsättningen. Likaså behöver studerande inom den handledande utbildningen stöd för att kunna fortsätta till en examensinriktad utbildning. Det är motiverat att studerande som avlägger samma kompetenshelheter som syftar till samma mål också har tillgång till likvärdiga psykolog- och kuratorstjänster under sin studietid.

Ett tredje alternativ är att begränsa studerandevårdens tjänster till att omfatta studerande som avlägger yrkesinriktad grundexamen och handledande utbildningar, men att utesluta studerande som avlägger läroavtalsutbildning ur målgruppen. Kostnaderna motsvarar den nuvarande nivån, men alternativet är besvärligt att genomföra eftersom examen kan avläggas genom att kombinera läroavtalsutbildning och andra former av utbildning. Studerandena är då berättigade till tjänsterna under utbildningen som genomförs i annan form, men har inte tillgång till tjänsterna under läroavtalsutbildningen.

2.3 De viktigaste förslagen

Av de ovan anförda alternativen anses det andra alternativet vara den mest ändamålsenliga och helhetsmässigt bästa lösningen. Det föreslås att lagen om elev- och studerandevård ändras så att rätten till psykolog- och kuratorstjänster enligt lagen om elev- och studerandevård utvidgas till att omfatta alla studerande som avlägger yrkesinriktad grundexamen och alla studerande inom handledande utbildning. På motsvarande sätt som i nuläget omfattas inte studerande inom examensutbildning som förbereder för yrkes- och specialyrkesexamen och studerande inom annan utbildning som inte leder till examen av sådana psykolog- och kuratorstjänster som avses i lagen om elev- och studerandevård. Tillämpningsområdet för lagen om elev- och studerandevård föreslås utvidgas till att omfatta också sådana personer som tidigare avlade grundläggande yrkesexamen som fristående examen och sådana personer som avlägger grundexamen i form av arbetskraftsutbildning.

Enligt den nya lagen om yrkesutbildning har utbildningsanordnaren inte längre någon lagstadgad skyldighet att utarbeta en formbunden läroplan. Därför föreslås det att bestämmelserna i lagen om elev- och studerandevård ändras så att det i fråga om yrkesutbildningen inte längre hänvisas till läroplanen utan till 99 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning. Enligt momentet i fråga meddelar Utbildningsstyrelsen på samma sätt som i nuläget föreskrifter om de centrala principerna för studerandevården. Med iakttagande av Utbildningsstyrelsens föreskrifter om de centrala principerna samt målen för studerandevården beslutar utbildningsanordnaren hur elev- och studerandevården ordnas för studerande inom utbildningen för en yrkesinriktad grundexamen och studerande inom handledande utbildning.

I övrigt ändras bestämmelserna i lagen om elev- och studerandevård så att de motsvarar terminologin som används i den nya lagen om yrkesutbildning.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

De kalkylerade kostnader som uppkommer till följd av att tjänsterna i lagen om elev- och studerandevård utvidgas uppgår till ca 5,633 miljoner euro per år. I beslutet om ramarna för statsfinanserna 2018—2021 anvisas 5,633 miljoner euro för utvidgandet av elev- och studerandevårdens tjänster. Kostnadstillägget anvisas till momentet för statsandelen för kommunal basservice 28.90.30. Det är fråga om ett mer omfattande statsandelsåliggande för vilket statsandelen på basis av 55 § 2 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice är 100 procent av de kalkylerade kostnaderna.

År 2014 uppgick antalet studerande inom grundläggande yrkesutbildning som lyder under undervisningsförvaltningen till sammanlagt 182 565 studerande, varav 127 356 deltog i läroplansbaserad utbildning och 55 209 i utbildning som förbereder för fristående examen. Antalet studerande inom den förberedande utbildningen beskriver antalet studerande under hela kalenderåret, så siffran beskriver inte antalet årsstuderande, såsom siffran för antalet studerande inom läroplansbaserad utbildning. Det kan ändå antas att antalet studerande inom den förberedande utbildningen utgjorde 2/3 av alla studeranden inom utbildning som förbereder för fristående examen, det vill säga 36 806 studerande. När behovet av psykolog- och kuratorstjänster bedöms uppgår därmed det sammanlagda antalet studerande inom utbildning som lyder under undervisningsförvaltningen till 164 162.

År 2014 deltog sammanlagt 12 337 studerande i utbildning som lyder under andra förvaltningsområden, varav 956 studerande deltog i läroplansbaserad utbildning och 11 381 i utbildning som förbereder för fristående examen. Av antalet studerande inom förberedande utbildning uppskattas 7 587 ha varit faktiska studeranden. Det sammanlagda antalet studerande inom utbildning som lyder under andra förvaltningsområden uppgår således till 8 543. Därutöver deltog ca 6 000 studerande i förberedande utbildningar.

På basis av uppgifterna för 2014 omfattas i fråga om yrkesutbildningen totalt 178 705 studerande av psykolog- och kuratorstjänsterna. Antalet studerande som omfattas av psykolog- och kuratorstjänsterna som avses i den gällande lagen om elev- och studerandevård ökar därmed med 48 705 studeranden.

De grunder för beräkning av personal som använts vid beredningen av lagen om elev- och studerandevård (RP 67/2013 rd) har beaktats i kostnadskalkylerna. Enligt de grunder för beräkning som använts ska det för genomförandet av elevhälsövårdstjänsterna finnas en psykolog per 1000 studerande och en skolkurator per 780 studerande. I grunderna för beräkningen av skolkuratorer har beaktats att de bland de studerande som omfattas av elevhälsövårdstjänsterna finns myndiga studeranden som bedöms ha ett mindre behov av de tjänster som skolkuratoren erbjuder än yngre elever och studerande. Utvidgandet av psykolog- och kuratorstjänsterna till att omfatta alla studerande som avlägger grundexamen och inom yrkesutbildningen och alla studeranden inom förberedande utbildning inom yrkesutbildningen enligt förslaget innebär att det finns behov av ytterligare 49 psykologer och 62 kuratorer. Kostnaderna för psykologernas och kuratorernas årslöner, som har beräknats enligt finansministeriets kalkyleringsram för bedömning av konsekvenser för kommunerna, uppgår till sammanlagt 5 633 040 euro om året.

Att alla studerande som avlägger grundläggande yrkesexamen och förberedande utbildning i ett tidigt skede erbjuds tillräckligt omfattande psykolog- och kuratorstjänster innebär en övergång från korrigerande åtgärder till förebyggande åtgärder, vilket på lång sikt ökar kostnadsbesparingarna.

3.2 Samhälleliga konsekvenser och konsekvenser för den studerandes ställning

I fortsättningen riktar sig elevhälsovårdens psykolog- och kuratorstjänster till elever och studerande som omfattas av tillämpningsområdet för den gällande lagen. Utvidgandet av de tjänster som avses i lagen om elev- och studerandevård gör det möjligt för en allt större del av studerandena att få tillgång till tjänsterna.

3.3 Konsekvenser för myndigheterna

Den gällande lagen om elev- och studerandevård förutsätter ett tätt och sektorsövergripande samarbete mellan myndigheterna. Det beräknas inte uppkomma några nya konsekvenser för myndigheternas verksamhet. I och med att tillämpningsområdet utvidgas ökar behovet av psykologer och kuratorer, vilket det i enlighet med det som anförs ovan finns beredskap för i statsbudgeten.

4 Beredningen av ärendet

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet i samband med reformen av yrkesutbildningen.

Undervisnings- och kulturministeriet bad i en begäran daterad 5 juli 2017 om utlåtande om regeringens proposition till riksdagen om ändringen av lagen om elev- och studerandevård. Begäran om utlåtande sändes till alla anordnare av grundläggande yrkesutbildning, alla anordnare av yrkesinriktad tilläggsutbildning och alla huvudmän för specialläroanstalter. Dessutom begärdes utlåtande av bland andra de olika intressentgrupperna inom yrkesutbildningen, de berörda organisationerna, arbetsmarknadsorganisationerna, ministerierna, regionförvaltningsverken samt närings-, trafik- och miljöcentralerna. Utlåtande om propositionsutkastet gavs av ca 45 instanser. Regeringens proposition och förslaget i propositionen att utvidga psykolog- och kuratorstjänsterna till att omfatta alla som avlägger grundläggande yrkesexamen och handledande utbildning understöddes allmänt, och det föreslagna genomförandealternativet ansågs vara bra.

En del remissinstanser ansåg att den valda avgränsningen kan medföra utmaningar när yrkes- eller specialyrkesexamen avläggs av en ung person som nyss avslutat grundskolan eller av en ung person med invandrarbakgrund. En del remissinstanser ifrågasatte bedömningen att myndiga studerande har mindre behov av kuratorstjänster än minderåriga och unga. Flera remissinstanser var dessutom bekymrade över finansieringen och över hur resurserna ska räcka till. Det fördes fram att tilläggsbehovet av kuratorer och psykologer är betydande och att ökningen av psykologer och kuratorer i praktiken kan vara utmanande att genomföra med tanke på bland annat antalet utexaminerade psykologer.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 §. Lagens tillämpningsområde. Det föreslås att tillämpningsområdet för lagen om elev- och studerandevård ändras så att studerande som avlägger en yrkesinriktad grundexamen och studerande inom den handledande utbildningen enligt lagen om yrkesutbildning i stället för de som det hänvisas till i 4 och 5 punkten har rätt till elevhälsa enligt lagen om elev- och studerandevård.

Rätten till psykolog- och kuratorstjänster utvidgas till att omfatta alla studerande som avlägger yrkesinriktad grundexamen och dessutom alla studerande inom förberedande utbildning. På motsvarande sätt som i nuläget ska lagen om elev- och studerandevård inte heller i fortsättningen tillämpas på studerande inom sådan examensutbildning som syftar till avläggande av yrkesinriktad examen eller specialyrkesexamen eller på studerande inom annan yrkesutbildning än utbildning för en grundexamen eller handledande utbildning.

3 §. En samlad elevhälsa. Det föreslås att 3 mom. ändras så att där hänvisas till elevhälsa enligt en läroplan och elevhälsa som anordnas av utbildningsanordnaren, eftersom det i lagen om yrkesutbildning inte längre föreskrivs om godkännande av en läroplan. I fråga om elevhälsa som anordnas av utbildningsanordnaren föreslås det att det hänvisas till 99 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning, enligt vilket Utbildningsstyrelsen meddelar föreskrifter om de centrala principerna samt målen för studerandevården, och utbildningsanordnaren med stöd av Utbildningsstyrelsens föreskrifter beslutar hur studerandevården ska ordnas.

6 §. Elevhälsa i enlighet med en läroplan och elevhälsa som anordnas av utbildningsanordnaren. Det föreslås att bestämmelsen och dess rubrik ändras så att där hänvisas till elevhälsa enligt en läroplan och elevhälsa som anordnas av utbildningsanordnaren, eftersom det i lagen om yrkesutbildning inte längre föreskrivs om godkännande av en läroplan. I fråga om anordnare av yrkesutbildning hänvisas det i enlighet med det som anförs ovan till 99 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning.

9 §. Ansvar för anordnandet. Det föreslås att 1 mom. ändras så att där hänvisas till elevhälsa enligt en läroplan och elevhälsa som anordnas av utbildningsanordnaren, eftersom det i lagen om yrkesutbildning inte längre föreskrivs om godkännande av en läroplan. I fråga om anordnare av yrkesutbildning hänvisas det i enlighet med det som anförs ovan till 99 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning.

Omnämmandet i 2 mom. av läroanstalter som ger grundläggande utbildning ska ändras så att där hänvisas till läroanstalter som ger utbildning för en yrkesinriktad grundexamen och handledande utbildning enligt det nya tillämpningsområdet för lagen om elev- och studerandevård.

10 §. Social- och hälsovårdstjänster för att stödja undervisningen och utbildningen i specialläroanstalter. Det föreslås att 1 mom. ändras så att hänvisningen till 20 § 2 mom. i lagen om grundläggande yrkesutbildning ändras så att det hänvisas till 27 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning, som till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen i den nya lagen om yrkesutbildning.

24 §. Riksomfattande styrning. Grunderna för läroplanen utarbetas i fortsättningen inte längre inom yrkesutbildningen, därför föreslås det att hänvisningen till lagen om grundläggande yrkesutbildning ändras så att det i enlighet med det som anförs ovan hänvisas till 99 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning.

26 §. Tillsyn över elevhälsan. Hänvisningen i 3 mom. till den i 6 § avsedda elevhälsan i enlighet med en läroplan ändras så att den motsvarar den föreslagna 6 §. I momentet föreskrivs att regionförvaltningsverket har rätt att på eget initiativ pröva huruvida en utbildningsanordnare har ordnat den i 6 § avsedda elevhälsan så att den är förenlig med denna lag.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om elev- och studerandevård

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) 1 § 2 mom. 4 och 5 punkten,
ändras 1 § 1 mom. och 2 mom. 3 punkten, 3 § 3 mom., 6 §, 9 § 1 mom. och 2 mom., 10 § 1 mom., 24 § 1 mom. samt 26 § 3 mom., av dem 9 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1409/2014, 10 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1501/2016 och 24 § 1 mom. sådant det lyder i lag 791/2014, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs det om den rätt till elevhälsa som gäller för eleverna inom den undervisning och utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), för de studerande inom den utbildning som avses i gymnasielagen (629/1998) och för de studerande inom en utbildning för en grundexamen eller inom handledande utbildning som avses i lagen om yrkesutbildning (531/2017).

Denna lag tillämpas inte på

3) studerande som avses i 20 § 3 mom. i gymnasielagen eller studerande som fullgör gymnasiestudier enligt en läroplan för gymnasieutbildning för vuxna.

3 §

En samlad elevhälsa

Elevhälsan omfattar elevhälsa i enlighet med en läroplan som godkänts av en utbildningsanordnare enligt lagen om grundläggande utbildning eller gymnasielagen och elevhälsa i form av studerandevård som en utbildningsanordnare har beslutat om i enlighet med 99 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning samt elevhälsotjänster, vilka är psykolog- och kuratorstjänster samt skol- och studerandehälsovårdstjänster.

6 §

Elevhälsa i enlighet med en läroplan och elevhälsa som anordnas av utbildningsanordnaren

Med elevhälsa enligt läroplanen och elevhälsa som anordnas av utbildningsanordnaren avses verksamhet i enlighet med en läroplan som godkänts av en utbildningsanordnare enligt lagen om grundläggande utbildning eller gymnasielagen och verksamhet som en utbildningsanordnare beslutat om i enlighet med 99 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning för att stödja det generella och det individuella välbefinnandet samt uppkomsten av en sund och trygg inlärningsmiljö, främja den psykiska hälsan och förebygga marginalisering samt främja välbefin-

RP 116/2017 rd

nandet inom läroanstalten. Med hjälp av elevhälsa enligt läroplanen och elevhälsa som anordnas av utbildningsanordnaren kan man stödja inläring samt i ett så tidigt skede som möjligt identifiera, lindra och förebygga hinder för inläring, inlärningssvårigheter och andra studierelaterade problem. Närmare bestämmelser om undervisningen och stödsatser för inläringen ingår i utbildningslagarna och föreskrifter ingår i de grunder för läroplanerna som upprättats med stöd av utbildningslagarna.

9 §

Ansvar för anordnandet

Utbildningsanordnaren svarar för att elevhälsoplanen i enlighet med en läroplan eller den elevhälsoplan som grundar sig på utbildningsanordnarens beslut enligt 99 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning genomförs. Utbildningsanordnaren ska anordna elevhälsan i samarbete med de myndigheter inom undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet som ansvarar för elevhälsotjänsterna så att elevhälsan bildar en fungerande och sammanhängande helhet.

Den kommun där läroanstalten är belägen svarar för att de studerande vid läroanstalter som ger förskoleundervisning, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och utbildning för en yrkesinriktad grundexamen och handledande utbildning i kommunen har tillgång till elevhälsans psykolog- och kuratorstjänster, oberoende av de studerandes hemvist. Den kommun där läroanstalten är belägen är skyldig att ordna psykolog- och kuratorstjänster för de studerande också när utbildningsanordnaren är privat eller statlig, om inte utbildningsanordnaren tillhandahåller tjänsterna helt eller delvis i egen regi och på egen bekostnad. Den kommun där läroanstalten är belägen kan ge utbildningsanordnaren stöd för att ordna tjänsterna. En utbildningsanordnare i utlandet ska ordna psykolog- och kuratorstjänster för sina studerande.

10 §

Social- och hälsovårdstjänster för att stödja undervisningen och utbildningen i specialläroanstalter

Trots vad som föreskrivs i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) får en i 7 och 8 § i lagen om grundläggande utbildning avsedd utbildningsanordnare som har till uppgift att ordna utbildning för barn med de svåraste funktionsnedsättningarna och en i 27 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning avsedd utbildningsanordnare ordna hälso- och sjukvårdstjänster för sina studerande för att stödja undervisningen och utbildningen. Utbildningsanordnaren ska lämna regionförvaltningsverket en anmälan som innehåller de uppgifter som avses i 4 § i lagen om privat hälso- och sjukvård. För verksamheten svarar en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som utsetts av utbildningsanordnaren och som ska vara godkänd av den tillsynsmyndighet som avses i 4 § i den lagen.

24 §

Riksomfattande styrning

Beslut om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten och för elevhälsan och om målen för den elevhälsa som hör till undervisningsväsendet fattas som en del av grunderna för läroplanen eller i någon annan föreskrift i enlighet med det som före-

RP 116/2017 rd

skrivs i 14 § i lagen om grundläggande utbildning, 10 § i gymnasielagen och 99 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning.

26 §

Tillsyn över elevhälsan

Regionförvaltningsverket har rätt att på eget initiativ pröva huruvida en utbildningsanordnare har ordnat den i 6 § avsedda elevhälsan på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 19 september 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Undervisningsminister Sanni Grahn-Laasonen

Lag

om ändring av lagen om elev- och studerandevård

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) 1 § 2 mom. 4 och 5 punkten,
ändras 1 § 1 mom. och 2 mom. 3 punkten, 3 § 3 mom., 6 §, 9 § 1 mom. och 2 mom., 10 § 1 mom., 24 § 1 mom. samt 26 § 3 mom., av dem 9 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1409/2014, 10 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1501/2016 och 24 § 1 mom. sådant det lyder i lag 791/2014, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs det om den rätt till elevhälsa som gäller för eleverna inom den undervisning och utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) och för de studerande inom den utbildning som avses i gymnasielagen (629/1998) och för de studerande inom utbildning som avses i lagen om yrkesutbildning (630/1998).

Denna lag tillämpas inte på

3) studerande som avses i 20 § 3 mom. i gymnasielagen eller studerande som fullgör gymnasiestudier enligt en läroplan för gymnasieutbildning för vuxna,

4) *privatstuderande som avses i 27 § 4 i lagen om yrkesutbildning,*

5) *studerande inom utbildning som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) eller på studerande inom läroavtalsutbildning som avses i 17 § i lagen om yrkesutbildning, om den utbildning som ord-*

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs det om den rätt till elevhälsa som gäller för eleverna inom den undervisning och utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), för de studerande inom den utbildning som avses i gymnasielagen (629/1998) och för de studerande inom en utbildning för en grundexamen eller inom handledande utbildning som avses i lagen om yrkesutbildning (531/2017).

Denna lag tillämpas inte på

3) studerande som avses i 20 § 3 mom. i gymnasielagen eller studerande som fullgör gymnasiestudier enligt en läroplan för gymnasieutbildning för vuxna.

(4 mom. upphävs)

(5 mom. upphävs)

RP 116/2017 rd

Gällande lydelse

nas som läroavtalsutbildning är utbildning som förbereder för fristående examen eller tilläggsutbildning som inte leder till examen.

3 §

En samlad elevhälsa

Elevhälsan omfattar elevhälsa i enlighet med en läroplan som godkänts av utbildningsanordnaren samt elevhälsotjänster, vilka är psykolog- och kuratorstjänster samt skol- och studerandehälsovårdstjänster.

6 §

Elevhälsa i enlighet med en läroplan

Med elevhälsa i enlighet med en läroplan avses verksamhet för att stödja det generella och det individuella välbefinnandet samt uppkomsten av en sund och trygg inlärningsmiljö, främja den psykiska hälsan och förebygga marginalisering samt främja välbefinnandet inom läroanstalten. Med hjälp av elevhälsa enligt läroplanen kan man stödja inläring samt i ett så tidigt skede som möjligt identifiera, lindra och förebygga hinder för inläring, inläringssvårigheter och andra studierelaterade problem. Närmare bestämmelser om undervisningen och stödinsatser för inläringen ingår i utbildningslagarna och de grunder för läroplanerna som upprättats på grundval av dem.

Föreslagen lydelse

3 §

En samlad elevhälsa

Elevhälsan omfattar *elevhälsa i enlighet med en läroplan som godkänts av en utbildningsanordnare enligt lagen om grundläggande utbildning eller gymnasielagen och elevhälsa i form av studerandevård som en utbildningsanordnare har beslutat om i enlighet med 99 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning* samt elevhälsotjänster, vilka är psykolog- och kuratorstjänster samt skol- och studerandehälsovårdstjänster.

6 §

*Elevhälsa i enlighet med en läroplan **och elevhälsa som anordnas av utbildningsanordnaren***

Med elevhälsa enligt läroplanen och elevhälsa som anordnas av utbildningsanordnaren avses verksamhet i enlighet med en läroplan som godkänts av en utbildningsanordnare enligt lagen om grundläggande utbildning eller gymnasielagen och verksamhet som en utbildningsanordnare beslutat om i enlighet med 99 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning för att stödja det generella och det individuella välbefinnandet samt uppkomsten av en sund och trygg inlärningsmiljö, främja den psykiska hälsan och förebygga marginalisering samt främja välbefinnandet inom läroanstalten. Med hjälp av elevhälsa enligt läroplanen och elevhälsa som anordnas av utbildningsanordnaren kan man stödja inläring samt i ett så tidigt skede som möjligt identifiera, lindra och förebygga hinder för inläring, inläringssvårigheter och andra studierelaterade problem. Närmare bestämmelser om undervisningen och stödinsatser för inläringen ingår i utbildningslagarna och föreskrifter ingår i de grunder för läroplanerna som upprättats med stöd av utbildningsla-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Ansvar för anordnandet

Utbildningsanordnaren svarar för att elevhälsoplanen enligt läroplanen verkställs. Utbildningsanordnaren ska anordna elevhälsan i samarbete med de myndigheter inom undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet som ansvarar för elevhälsotjänsterna så att elevhälsan bildar en fungerande och sammanhängande helhet.

Den kommun där läroanstalten är belägen svarar för att de studerande vid läroanstalter som ger förskoleundervisning, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och grundläggande yrkesutbildning i kommunen har tillgång till elevhälsans psykolog- och kuratorstjänster, oberoende av de studerandes hemvist. Den kommun där läroanstalten är belägen är skyldig att ordna psykolog- och kuratorstjänster för de studerande också när utbildningsanordnaren är privat eller statlig, om inte utbildningsanordnaren tillhandahåller tjänsterna helt eller delvis i egen regi och på egen bekostnad. Den kommun där läroanstalten är belägen kan ge utbildningsanordnaren stöd för att ordna tjänsterna. En utbildningsanordnare i utlandet ska ordna psykolog- och kuratorstjänster för sina studerande.

10 §

Social- och hälsovårdstjänster för att stödja undervisningen och utbildningen i specialläroanstalter

Trots vad som föreskrivs i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) får en i 7 och 8 § i lagen om grundläggande utbildning avsedd utbildningsanordnare som har till uppgift att ordna utbildning för barn med de svåraste funktionsnedsättningarna och en i 20 § 2 mom. i lagen om grundläggande yr-

garna.

9 §

Ansvar för anordnandet

Utbildningsanordnaren svarar för att elevhälsoplanen i enlighet med en läroplan eller den elevhälsoplan som grundar sig på utbildningsanordnarens beslut enligt 99 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning genomförs. Utbildningsanordnaren ska anordna elevhälsan i samarbete med de myndigheter inom undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet som ansvarar för elevhälsotjänsterna så att elevhälsan bildar en fungerande och sammanhängande helhet.

Den kommun där läroanstalten är belägen svarar för att de studerande vid läroanstalter som ger förskoleundervisning, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och utbildning för en yrkesinriktad grundexamen och handledande utbildning i kommunen har tillgång till elevhälsans psykolog- och kuratorstjänster, oberoende av de studerandes hemvist. Den kommun där läroanstalten är belägen är skyldig att ordna psykolog- och kuratorstjänster för de studerande också när utbildningsanordnaren är privat eller statlig, om inte utbildningsanordnaren tillhandahåller tjänsterna helt eller delvis i egen regi och på egen bekostnad. Den kommun där läroanstalten är belägen kan ge utbildningsanordnaren stöd för att ordna tjänsterna. En utbildningsanordnare i utlandet ska ordna psykolog- och kuratorstjänster för sina studerande.

10 §

Social- och hälsovårdstjänster för att stödja undervisningen och utbildningen i specialläroanstalter

Trots vad som föreskrivs i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) får en i 7 och 8 § i lagen om grundläggande utbildning avsedd utbildningsanordnare som har till uppgift att ordna utbildning för barn med de svåraste funktionsnedsättningarna och en i 27 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning av-

RP 116/2017 rd

Gällande lydelse

kesutbildning avsedd utbildningsanordnare ordna hälso- och sjukvårdstjänster för sina studerande för att stödja undervisningen och grundutbildningen. Utbildningsanordnaren ska lämna regionförvaltningsverket en anmälan som innehåller de uppgifter som avses i 4 § i lagen om privat hälso- och sjukvård. För verksamheten svarar en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som utsetts av utbildningsanordnaren och som ska vara godkänd av den tillsynsmyndighet som avses i 4 § i den lagen.

24 §

Riksomfattande styrning

Beslut om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten och för elevhälsan och om målen för den elevhälsa som hör till undervisningsväsendet fattas som en del av grunderna för läroplanen eller i någon annan föreskrift i enlighet med det som föreskrivs i 14 § i lagen om grundläggande utbildning, 10 § i gymnasielagen och 37 a § i lagen om grundläggande yrkesutbildning.

26 §

Tillsyn över elevhälsan

Regionförvaltningsverket har rätt att på eget initiativ pröva huruvida en utbildningsanordnare har ordnat den i 6 § avsedda elevhälsan *i enlighet med en läroplan* så att den är förenlig med denna lag.

Föreslagen lydelse

sedd utbildningsanordnare ordna hälso- och sjukvårdstjänster för sina studerande för att stödja undervisningen och utbildningen. Utbildningsanordnaren ska lämna regionförvaltningsverket en anmälan som innehåller de uppgifter som avses i 4 § i lagen om privat hälso- och sjukvård. För verksamheten svarar en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som utsetts av utbildningsanordnaren och som ska vara godkänd av den tillsynsmyndighet som avses i 4 § i den lagen.

24 §

Riksomfattande styrning

Beslut om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten och för elevhälsan och om målen för den elevhälsa som hör till undervisningsväsendet fattas som en del av grunderna för läroplanen eller i någon annan föreskrift i enlighet med det som föreskrivs i 14 § i lagen om grundläggande utbildning, 10 § i gymnasielagen och 99 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning.

26 §

Tillsyn över elevhälsan

Regionförvaltningsverket har rätt att på eget initiativ pröva huruvida en utbildningsanordnare har ordnat den i 6 § avsedda elevhälsan på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .